

جابتن كحاكمن شرعية مليسيا

KETUA PENGARAH/KETUA HAKIM SYARIE
Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia
Department Of Syariah Judiciary Malaysia
Aras 7, Blok C, Kompleks Islam Putrajaya
No. 20, Jalan Tunku Abdul Rahman, Presint 3
62100 PUTRAJAYA
MALAYSIA

PERBICARAAN

Tel : 603-8870 9300
Faks : 603-8870 9316
Portal Rasmi : www.jksm.gov.my
E-mel : naim1@esyariah.gov.my

Ruj. Kami : JKSM.600-1/2/4 JLD 5 (48)
Takwim : 25 Rabi'ul Akhir 1441H
Tarikh : 23 Disember 2019

Y.A.A. Ketua-Ketua Hakim Syarie,
Mahkamah-mahkamah Syariah Negeri-negeri

ARAHAN AMALAN NO. 7 TAHUN 2019

Garis Panduan Perbicaraan Kes Mal Secara Inquisitorial Di Mahkamah Syariah

Saya ingin menarik perhatian Y.A.A. kepada keputusan Mesyuarat Jawatankuasa Induk Arahan Amalan Mahkamah Syariah Seluruh Malaysia pada 2 hingga 3 Rabiul' Awwal 1441H bersamaan 30 hingga 31 Oktober 2019 di Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Terengganu telah bersetuju dan mengesahkan untuk menerima pakai Arahan Amalan berhubung Garis Panduan Perbicaraan Kes Mal Secara Inquisitorial Di Mahkamah Syariah seperti di lampiran.

Arahan Amalan ini memperkuat kuasa serta merta.

(DATO' DR. MOHD NA'IM BIN MOKHTAR)
Ketua Pengarah/Ketua Hakim Syarie
Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia
PUTRAJAYA

**GARIS PANDUAN
PERBICARAAN KES MAL SECARA INQUISITORIAL
DI MAHKAMAH SYARIAH**

Nama dan Pemakaian

1. (1) Garis Panduan ini dinamakan Garis Panduan Perbicaraan Kes Mal Secara Inquisitorial Mahkamah Syariah dan terpakai di Mahkamah Syariah negeri-negeri.

(2) Garis Panduan ini mula berkuatkuasa pada tarikh yang ditetapkan melalui Pekeliling/Pemberitahuan Ketua Hakim Syarie.

Tafsiran

2. Dalam Garis Panduan ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang berlainan—

“Garis Panduan ini” ertinya Garis Panduan Perbicaraan Kes Mal Secara Inquisitorial Mahkamah Syariah Negeri-negeri.

“Hakim” ertinya seseorang Hakim Mahkamah Tinggi Syariah atau Hakim Mahkamah Rendah Syariah, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang dilantik di bawah Akta Pentadbiran Undang-Undang Islam, Enakmen Pentadbiran Agama Islam, Enakmen Pentadbiran Mahkamah Syariah, Enakmen Pentadbiran Undang-Undang Islam, Enakmen Mahkamah Syariah atau Ordinan Mahkamah Syariah;

“inquisitorial” ertinya hakim terlibat secara aktif dalam penyiasatan fakta sesuatu kes pada mana-mana peringkat perbicaraan; dan

“undang-undang yang berkuatkuasa” ertinya Akta, Enakmen atau Ordinan Tatacara *Mal* Mahkamah Syariah dan Akta, Enakmen atau Ordinan Keterangan Mahkamah Syariah;

Kuasa Hakim

3. (1) Tiada apa-apa jua dalam Garis Panduan ini boleh disifatkan sebagai menghadkan atau menyentuh kuasa sedia ada hakim untuk membuat apa-apa perintah yang perlu untuk mengelakkan ketidakadilan atau mengelakkan penyalahgunaan proses mahkamah.

(2) Hakim boleh, untuk mengetahui atau mendapatkan bukti wajar mengenai fakta relevan, mengemukakan apa-apa soalan yang dikehendaki, dalam apa-apa bentuk, pada bila-bila masa, kepada mana-mana saksi atau pihak.

(3) Hakim boleh melaksanakan Garis Panduan ini dalam prosiding perbicaraan kes mal termasuklah—

- (a) perbicaraan sebelah pihak;
- (b) pihak-pihak tidak diwakili oleh peguam syarie; atau
- (c) kes yang tidak dibantah (*non contested cases*).

Garis Panduan Perbicaraan

4. (1) Tertakluk kepada subperenggan 3(3), apabila kes dibawa ke hadapan hakim dan hakim berpendapat bahawa perbicaraan secara inquisitorial adalah suai manfaat dijalankan, hakim boleh—

- (a) memberi arahan tentang pihak yang akan memulakan dan susunan ucapan pada perbicaraan itu;
- (b) mengemukakan pertanyaan pada pendapatnya kepada mana-mana pihak dan pada bila-bila masa yang bersesuaian, sama ada plaintif/pemohon atau defendan/responden tanpa mengikut susunan;

- (c) memanggil mana-mana orang sebagai saksi, atau memeriksa mana-mana orang yang hadir walaupun dia tidak dipanggil sebagai saksi, atau memanggil dan memeriksa semula, mana-mana orang yang telah diperiksa pada mana-mana peringkat perbicaraan atau prosiding;
- (d) mengarahkan pihak-pihak mengemukakan afidavit tambahan atau apa-apa dokumen atau jika perlu, membenarkan secara lisan permohonan interlokutori semasa prosiding perbicaraan;
- (e) membenarkan keterangan dan pemeriksaan pihak-pihak atau/dan saksi dijalankan secara bertulis; dan
- (f) tertakluk kepada budibicara hakim untuk menghadkan setakat mana soalan yang boleh dibenarkan untuk pemeriksaan, pihak-pihak dibenarkan untuk pemeriksaan balas keterangan utama mana-mana pihak atau/dan saksi.

(2) Bagi maksud penerimaan atau/dan pengenalpastian sesuatu dokumen atau ekshibit, seksyen 125¹ Akta/Enakmen/Ordinan Tatacara Mal Mahkamah Syariah hendaklah diikuti.

(3) Sekiranya pihak-pihak atau salah satu pihak diwakili peguam syarie, hakim boleh membenarkan peguam syarie mendapatkan keterangan utama daripada anakguam atau/dan saksinya. Setelah selesai, hakim boleh mengemukakan apa-apa soalan yang difikirkan perlu terhadap pihak-pihak atau/dan saksi dan kemudiannya pihak-pihak atau peguam syarie boleh memeriksa balas atau memeriksa semula. Di peringkat akhir keterangan, hakim boleh mengemukakan soalan yang difikirkan perlu

---

¹ (1) Dokumen atau ekshibit lain yang dikemukakan sebagai keterangan dan diterima hendaklah ditanda dan, melainkan jika Mahkamah memerintahkan sebaliknya, dokumen atau ekshibit itu atau salinan dokumen atau ekshibit itu hendaklah disimpan di dalam Mahkamah sementara menanti prosiding itu berakhir dan sehingga habis tempoh masa untuk rayuan.

(2) Bagi maksud pengenalpastian, hendaklah juga ditanda sesuatu dokumen atau ekshibit lain yang dikemukakan sebagai keterangan tetapi telah ditolak.

terhadap pihak-pihak atau/dan saksi, dan pada peringkat ini pihak-pihak tidak boleh diperiksa balas atau diperiksa semula, kecuali setelah mendapat kebenaran hakim.

(3) Setelah semua keterangan pihak-pihak selesai, walaupun tanpa penghujahan bertulis pihak-pihak, hakim boleh membuat keputusan, perintah atau penghakiman.

Kekecualian

5. (1) Dalam apa-apa keadaan pun, selain daripada Garis Panduan ini, jika tidak ada apa-apa garis panduan yang ditetapkan, hakim hendaklah mengikut undang-undang yang berkuatkuasa.

(2) Mana-mana peruntukan atau tafsiran di bawah Garis Panduan ini yang tidak konsisten dengan hukum syarak adalah terbatal setakat yang ia tidak konsisten itu.

(3) Jika terdapat lakuna atau jika apa-apa perkara tidak diperuntukkan dengan nyata oleh Garis Panduan ini, hakim hendaklah memakai hukum syarak.